כל התדיר מחבירו קודם את חבירו התמידין קודמין למוספין מוספי שבת קודמין למוספי ר"ח מוספי ר"ח קודמין למוספי ר"ה שנאמר מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה: **גמ'** מנא לן כדקאמר טעמא מלבד עולת הבקר דילמא תמידין הן דקדמו למוספין משום דתדירי מוספין למוספין מנ"ל א"ר אילעא דאמר קרא כאלה תעשו ליום שבעת ימים אלה כאלה והאי מיבעי ליה לגופיה א"כ ניכתוב אלה תעשו ליום אי כתב אלה תעשו ליום שבעת הימים ה"א אלה לשבעת הימים (אין מידי אחרינא לא) ליום כתיב ואכתי אימא אלה ליום אבל שאר יומי לא ידענא כמה אמר קרא תעשו שיהו כל העשיות שוות אביי אמר מגופה דקרא אם כן לימא קרא מלבד עולת הבקר ותישתוק אשר לעולת התמיד ל"ל למימר דהך דתדירא תיקדום: **מתני'** כל המקודש מחבירו קודם את חבירו דם החטאת קודם לדם העולה מפני שהוא מרצה איברי עולה קודמין לאימורי חטאת מפני שהוא כליל לאישים חטאת קודמת לאשם מפני שדמה ניתן לד' קרנות על היסוד אשם קודם לתודה ואיל נזיר מפני שהוא קדשי קדשים תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים מפני שהן נאכלין ליום אחד וטעונין לחם השלמים קודמין לבכור מפני שהן טעונין מתן ד' [וסמיכה] ונסכים ותנופות חזה ושוק הבכור קודם למעשר מפני שקדושתו מרחם ונאכל לכהנים המעשר קודם לעופות מפני שהוא זבח ויש בו קודש קדשים דמו ואימוריו העופות קודמין למנחות מפני שהן מיני דמים מנחת חוטא קודם למנחת נדבה מפני שהוא בא על חטא חטאת העוף קודמת לעולת העוף וכן בהקדישה:

כל התדיר. שבת תדירה מר"ח וכן כולם: **מלבד עולת הבקר.** העשויה בבקר משמע אלמא תמידין קדמי למוספין: **גמ' משום דתדירי.** דתמיד בכל יום הילכך חשיב תדירתא דידיה: **כאלה תעשו וגו'.** בתר ההוא קרא דמלבד עולת הבקר תעשו את אלה כתיב כאלה תעשו משמע כסדר שאמרתי לך כאלה של מעלה כשם שהתדיר קודם כך סדר המוספין שאם יום שיש ב' מוספין כגון בשבת שבתוך הרגל יהא התדיר קודם: **לגופיה.** להטעין מוסף לז' הימים דמקרא קמא יום ראשון הוא דנפקא לן: **אי כתב אלה כו'.** לשון קושיא הוא: **אלה לשבעת הימים.** אותן שבעה כבשים האמורין בענין יתחלקו לשבעת הימים: **אלה ליום.** ליום ראשון והדר כתיב ז' ימים אשה ריח ניחוח לה' ולא ידענא כמה להכי איצטריך כאלה דעל כרחך מהשתא תוקים תעשו ליום אשאר יומי: **מגופיה דקרא.** דמלבד עולת הבקר שמעי' דמוספין תדירין יקדמו: **אשר לעולת התמיד ל"ל.** פשיטא דעולת הבקר עולת התמיד היא אלא תלה לך טעם הקדמתה בתדירות כדי שתלמוד לשאר תדירין שיקדימו משום היא גופא ל"ל לפרושי טעמא: **מתני' כל המקודש מחבירו.** שיש בו צד ריבוי קדושה ממנו: **דם חטאת קודם לדם העולה.** אם שניהן שחוטין ועומדין ליזרק: **שהוא מרצה.** מכפר על חייבי כריתות הצריך ריצוי גדול: **איברי עולה קודמין.** בהקטרתן לאימורי חטאת אם נזרקו דמי שניהן: **מפני שהוא כולה כליל.** וצד ריבוי קדושה הוא זה למזבח: **על ד' קרנות.** ואשם ב' מתנות שהן ד' ולא על הקרנות: **ועל היסוד.** שפיכת שירים ובאשם לא מצינו שנאמרו: **מתן ארבע.** ב' מתנות שהן ד' ובכור אינו אלא מתנה אחת ואינו טעון סמיכה ונסכים כדאמרינן במנחות בפ' שתי מדות (דף צא:) כל הקרבנות כו': **מפני שהוא מין זבח.** זביחת סכין ועוף במליקה וזבחים חשיבי מפני שמצותן מרובה שכל הקרבנות באין מהן: **ויש בו קדשי קדשים.** לחלק גבוה ב' דברים דמו (ואיבריו) ואימוריו מה שאין כן בחטאת העוף שאין למזבח אלא דמה וכיון דקדמה לחטאת העוף כל שכן לעולת העוף דהא חטאת העוף קודמת לעולת העוף כדקתני ואזיל: **שהן מיני דמים.** כפרתן מרובה: **שהוא בא על חטא.** והיינו קדושתו דמכפרת: **חטאת העוף קודמת לעולת העוף.** מקראי נפקא לן בגמרא (צ.): **וכן בהקדישה.** כשהוא מפרש את קינו קורא שם לחטאת תחילה:

כל התדיר. שנאמר מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד. תימה דבפרק תמיד נשחט (פסחים דף נח:) אמרינן מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד שנאמר העולה עולה ראשונה ל"ל תיפוק לי מהכא וכי תימא דההוא לנדרים ונדבות והאי למוספין דמוספין קבוע להם זמן ונדרים ונדבות אפשר בכל יום ותדיר הא בפרק התכלת (מנחות דף מט.) מייתי בהדיא קרא דהעולה אמתני' דהתמידין אין מעכבין את המוספין דקאמר ה"ד אי דלית ליה [ולקדם] והתניא מנין שלא יהא דבר כו' ועוד קשה טפי בסוף הגוזל קמא (ב"ק דף קי.) דריש מדכתיב מלבד איל הכפורים מכלל דכסף ברישא ופריך אלא מעתה מלבד עולת הבוקר מכלל דמוספין ברישא והתניא מנין שלא יהא דבר כו' הוה ליה למיפרך ממתני' דהכא דאדרבה דריש מדכתיב מלבד עולת הבוקר מכלל דתמידין קודמין וליכא למימר נמי דאיצטריך קרא דהכא לציבור שאין להם תמידים ומוספין אלא כדי אחד מהם דמתני' לאו בכי האי גוונא איירי דומיא דסיפא דקתני דם חטאת קודם לדם עולה וליכא למימר דחד למצוה וחד לעכב דעיכובא ליכא כדאמר בפ' התכלת (מנחות דף מט.) וי"ל דהעולה עולה ראשונה להקדמת הקטרה דבהקטרה איירי וקרא דהכא להקדמת שחיטה דתעשו את אלה בעשייה דדם [איירי] כאן והשתא ניחא דמייתי לה בפרק התכלת (שם) למימר דאפי' בהקטרה דלא תהן תמיד של שחר קודם א"נ משום כן דלשון שלא יהא דבר קודם משמע טפי עיכובא אתיא טפי מן משנה והשתא ניחא דלא מייתי בהגוזל קמא (ב"ק דף קי.) ממתני' לאוכוחי על מלבד איל הכפורים דלא הוי כסף ברישא דלעולם כסף ברישא כיון דכתיב כסף קודם ואחר כך איל אבל הכא איירי בעשיית הדם וה"ק קרא מלבד עולת הבוקר שעשיתם כבר עבודת הדם תעשו את אלה אבל הקטרה דכתיב מקמי קרא דמלבד עולת הבוקר תהיה קודם התמיד דכולהו קראי דקמיה בהקטרה משתעי דהא כתיב בהו אשה ריח ולהכי איצטריך לאתויי מהעולה דאע"ג דהקטרת דמוספין כתיבי מקמי עולת הבקר הקטרת תמיד קודמת להן ה"נ הכא אע"ג דכסף כתיב מקמי מלבד איל הכפורים יכול להיות דאיל קודם מיהו קשה דקראי דקמי מלבד עולת הבוקר בעבודת דם [נמי] איירי כדכתיב לעיל מיניה ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם וכפרה בדם היא ועוד אמאי לא גמרינן הקטרה ודם מהדדי ומפרש ה"ר חיים דקרא דהעולה איצטריך לאתויין דמכל התדיר לא אתי דבכל יום איתנהו כתמיד וכן מוכח ביומא בפרק אמר להם הממונה (דף לג: לד.) דקאמר איברים קודמין למנחה דתניא מנין שלא יהא דבר כו' ואמר רבא כו' ובמנחת חביתים איירי דלאי במנחת נסכים תיפוק לי מדכתיב עולה ומנחה וקרא דהכא איצטריך ללמד על כל התדירין שקודמין מיהו אין מרויח כלל בזה יותר משאם נאמר דאיצטריך העולה לנדרים ונדבות ויש לתמוה אמאי לא נפקא לן דתמידים קודמין למוספין מדכתיב בתמיד בבקר ויוקדם דבר שנאמר בו בבוקר למוסף שכתב בו ביום דמשמע בעילומו של יום כדדרשינן [התם] (ג"ז שם) ביום לאחר ואמרינן נמי (פסחים דף נח.) מוספין בשש ואז אינו בקר והיינו יכולין לדחוק ולומר דאי לאו קרא דהעולה היינו מאחרין הקטרת תמיד עד אחר הקטרת המוסף כדמשמע בהגוזל קמא (ב"ק ד' קיא.) מדכתיב מלבד ותעשה בבוקר הוי מוקמינא לעבודת הדם אבל עדיין קשה כיון דכתיב העולה לאפוקי מהאי סברא ל"ל קרא דמלבד לאשמועי' דתמידין קודמין למוספין לעבודת הדם תיפוק ליה מדכתיב בתמיד בבוקר ובמוספין ביום: **מנא לן** בדקתני טעמא. הכא ניחא שהטעם מפורש במשנה אבל בשמעתא קמייתא דמגילה (דף ג.) קשה דקאמר מנ"ל כדבעינן למימר קמן חכמים הקילו כו' ומה בכך אטו מש"ה לית ליה למיבעי מנ"ל מאחר שאותו הטעם אינו מפורש במשנה: **אשם** קודם לתודה ואיל נזיר מפני שהוא קדשי קדשים. הא דלא קאמר טעמא מפני שהוא מרצה משום דאיכא אשם נזיר ואשם מצורע דאין באין לכפר אלא להכשיר כדאמר בפ"ק דמנחות (ד' ד:) ומיהו גבי חטאת קאמר טעמא דמרצה אע"ג דאיכא נמי חטאת נזיר וחטאת מצורע דאין באין לכפר אלא להכשיר כדקאמר לעיל בפ"ק (דף ט:) הני עולות נינהו ויש לומר דלא סגי ליה בטעמא דמרצה משום דתודה ואיל נזיר מקודשין דטעונין לחם כדאמר בגמ': **מעשר** קודם לעופות מפני שהוא מין זבח ויש בו קדשי קדשים דמו ואימוריו. מה שאין כן בחטאת העוף שאין למזבח אלא דמה וכיון דקדמה לחטאת העוף כל שכן לעולת העוף דהא חטאת העוף קודמת לעולת העוף [illegible] טעמא ניחא בדם אבל לאימורי מעשר דקדמי לעולת העוף מאי טעמא [illegible] ושמא לאימורין סגי בטעמא דמין זבח:

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה כ:
ב ג מיי' שם הלכה ה:
ג ד מיי' שם הלכה ח:
ד ה מיי' שם הלכה י:
ה ו מיי' שם (הל"ו) [הל"ז]:

תורה אור השלם

1. מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה: במדבר כח, כג
2. כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה ריח ניחח לה' על עולת התמיד יעשה ונסכו: במדבר כח, כד

מוסף רש"י

שנאמר מלבד וגו' תעשו את אלה. מלבד משמע לאחר שהקרבתם התמיד מקריבו המוספין, וקא דרשינן אשר לעולת התמיד קרא יתירה למילף דבשביל שהיא תמיד הקדימה הכתוב, ומכאן אתה למד לכל התמידין (ברכות נא.) **השלמים קודמין** לבכור. אם שניהם עומדים לישחט בעזרה ילהקריב: **וסמיכה ונסכים.** סמיכה ונסכים ליתנהו בבכור כדילפינן במנחות בפ' שתי מדות (לעיל יא.):

ליקוטים

דם חטאת קודם לדם עולה. פירש"י אם שניהן שחוטין. ואח"כ ברש"י איברי כו' אם נזרקו כו' עכ"ל. וכ"מ הרע"ב. וצ"ל [illegible]

מסורת הש"ם

א) הוריות יב: ע"ש ברכות נא פסחים קיד. סוכה נד נה מגילה כט לקמן צ ירושל' ברכות פ"ח ה"א, יומא פ"ב ה"ב, שקלים פ"ח ה"ד, סוכה פ"ה סה"ו, תענית פ"ד ה"ג, נזיר פ"ו סה"א, ב) [לקמן צ:], ג) [שם צ.], ד) עי' ירושל' סוטה פ"א ה"ג, ה) [הוריות יג: ע"ש], ו) [שם ע"ל פא:], ז) [לעיל יא:]

גליון הש"ם

במשנה דם החטאת קודם לדם עולה. עי' לעיל דף ז ע"ב ותוס' ד"ה [illegible]:

שינויי נוסחאות

א] תיבות תעשו את אלה ליתא בכה"י [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]